

הקשר בין חוזים, זכויות יוצרים ואסף אמדורסקי

ואיך נשכח צלם חובב שביקש רק קרדיט - ללא תשלום

15:40 05.07.2010 מאת: דור ליאונד

פסק דין שניתן באחרונה בבית משפט השלום בתל אביב (כב' השופטת ש. אלמגור) בפרשה שעניינה סכסוך בין צלם חובב לאמן ידוע (אסף אמדורסקי) בנוגע לפרסום צילומים באינטרנט, מדגים עד כמה מורכב קו התפר הדק המצוי לעתים בין דיני זכויות יוצרים לבין דיני החוזים.

עיקר הפרשה בקליפת אגוז - המדובר בצלם חובב שנכח במופע של אמדורסקי, וצילם במהלכו צילומים רבים. לאחר המופע, כך לפי פסק הדין, הצלם שלח בעצמו ומיוזמתו כ-30 תצלומים מן המופע, לתיאטרון בתל אביב שם התקיים המופע, כאשר נציגת התיאטרון הודתה לו על כך וביקשה את רשותו להעביר את התצלומים לחברת ההפקות שניהלה את אמדורסקי באותה תקופה לצורך "שימוש פרסומי". על פי המתואר בפסק הדין, הצלם הסכים להעברת התצלומים, ובלבד "שלפני כל שימוש בתצלומים יפנו אליו לצורך תיאום (שם)". לאחר זמן קצר, גילה הצלם כי התצלומים מופיעים באתר של אמדורסקי וכן באתר נוסף ברשת במסגרת קידום המופע, ואולם מבלי שניתן לו קרדיט בגינם.

לטענת הצלם, אמדורסקי הפר הן את זכויות היוצרים שלו בתצלומים, מאחר שפרסומם התבצע ללא תיאום עמו, והן את זכויותיו המוסריות בתצלומים, בשל אי מתן הקרדיט הפוגע בזכות היוצר כי יצירתו תיקרא על שמו.

בית המשפט התרשם מן העדויות בתיק כי אפילו היה הצלם מרשה לפרסם את כל התצלומים נשוא תביעתו, "היתה הרשאה זו מותנית בכך שתיקראנה על שמו". עוד נקבע בפסק הדין כי פרסום התצלומים ללא קרדיט היווה הוכחה לקיומה של הפרת זכויות יוצרים, וזאת בנוסף להפרת הזכות המוסרית. פירושו של דבר הוא כי אי מתן הקרדיט נתפס בעיני בית המשפט כחריגה מתנאי ההרשאה לפרסום התצלומים, ומטעם זה יש לראות בפרסום התצלומים השייכים לצלם, הפרת זכויות היוצרים שלו. התוצאה המעשית היא הענקת סעד נוסף ליוצר בגין אי מתן קרדיט, היינו, לא רק פיצוי בגין הפרת זכות מוסרית אלא גם פיצוי בגין הפרת זכות יוצרים.

הבעייתיות בקביעה זו, שהינה גורפת למדי, היא בכריכת פעולת הפרת הזכות המוסרית ביצירה (אי מתן קרדיט ראוי) בפעולת הפרת זכות היוצרים, בעוד שמדובר בשתי עילות תביעה שונות ועצמאיות. גם לו מצא בית המשפט כי בנסיבות העניין יש לראות בתיאום הפרסום עם היוצר ומתן הקרדיט המתאים, תנאי להרשאה לפרסם את היצירה, הרי שיש לראות בהפרה של תנאי הרשאה כהפרה של רשיון שימוש ביצירה, שמשמעותו הפרת חוזה, בשונה מהפרת זכות יוצרים.

הבדל זה הוא משמעותי ביותר לאור הסעדים השונים שמקנה החוק ביחס להפרת חוזה לעומת הפרת זכות יוצרים, ובמיוחד הסעד של פיצוי סטטוטורי הניתן גם במקרה שלא הוכח הנזק לנפגע. שונה היה הדבר, לו היה נקבע על ידי בית המשפט כי תוקפו של רשיון השימוש פג קודם לפרסום הצילומים, שהרי בהיעדר חוזה תקף, פרסום יצירה ללא הרשאה אכן מהווה הפרת זכות יוצרים.

לסיכום, כאשר קיימים יחסים חוזיים תקפים בין היוצר לבין מי שמפרסם את היצירות, ודאי

כאשר למפרסם ניתן רשיון שימוש ביצירות, מן הראוי לבחון האם פרסום יצירה החורג מן ההסכמות החוזיות עולה כדי הפרה של זכות יוצרים, על כל הנובע מכך או שמא מצויים אנו עדיין בממלכת דיני החוזים על עילותיהם וסעדיהם, חרף העובדה שמדובר בפרסומים של יצירות.

הכותב הוא עורך דין במשרד זאב ליאונד ושות', המתמחה בדיני זכויות יוצרים